

2. juni 2022

Notat vedrørende Hans Tofts og Søren B. Heisels foretræde for Erhvervsudvalget den 2. juni 2022

Hvad er muligt i dag?

I dag kan ordregiver iht udbudsloven og vejledningen om sociale klausuler kun stille krav om brug af lærlinge:

- Og kun fremadrettet i det forestående kontraktforløb
- Og kun på "større" kontrakter, der har en varighed på minimum 6 måneder, og en kontraktværdi på mindst 5 mio. kr. og/eller en lønsum på 4 mio. kr.
- Og kun om et antal lærlinge i forhold til antallet af faglærte på opgaven
- Og hvis krav om brug af lærlinge, så skal lærlingene arbejde på den konkrete udbudte opgave

Hvad ændres med lovforslaget?

Vedtages lovforslaget får ordregivere pligt til at anvende de lærlingeklausuler, som ordregiver i dag har ret til at anvende.

Forslaget gør dermed alene dét lovligpligtigt, som allerede er muligt, og som mange ordregivere gør i dag.

Lovforslaget, vil skabe et væsentligt mindre antal nye lærepladser end gennem den af Gentofte Kommune og regionen foreslåede model og kan dermed ikke forventes at skabe det nødvendige antal nye lærepladser.

Hvad vil vi gerne?

Skabe væsentligt flere lærepladser ved:

- At ordregiver får ret, men ikke pligt, til at stille krav om, at virksomheder skal have haft lærlinge ansat bagudrettet i min. 1 år for at kunne byde på opgaven
- At ordregiver skal kunne stille krav om at nævnte pligt kan udgøre min. 1 lærling pr. 10 faglærte i virksomheden
- At erhvervsministeren fastsætter nærmere regler om, hvilke kontrakter, der ikke har klar grænseoverskridende interesse, for at undgå tvivl om, hvornår modellen kan anvendes; det kan den nemlig kun, når der ikke er en klar grænseoverskridende interesse.

Virksomhederne vil med vores forslag fokusere på løbende at ansætte lærlinge og ikke kun, når det er "nødvendigt" i forbindelse med indgåelse af en kontrakt.

Hvorfor er lovforslaget ikke godt nok?

For at kommuner og regioner kan stille krav om, at virksomheder skal have lærlinge ansat forud for tilbudsgivning, skal der være en egentlig hjemmel til det, idet det er vores vurdering, at det ellers vil være i strid med reglen om kravet om saglighed og proportionalitet i udbudslovens § 193, stk. 5 og vejledningen om sociale klausuler.

Gentofte Kommune har ikke – gennem Gentofte Kommunes næsten 3 årige dialog – kunnet få en bekræftelse fra erhvervsministeren og dennes embedsmænd på, at der i gældende lovgivning er hjemmel til Gentofte Kommune og Region Hovedstadens lærlingemodell.

Af det svar, som ministeren har givet til Folketinget den 23. maj 2022, fremgår det heller ikke, at der er hjemmel til modellen (jf. nedenfor om, hvad erhvervsudvalget kan gøre), men alene, at der ikke er noget udbudsretligt til hinder for modellen.

Hvad kan Erhvervsudvalget gøre?

- Tilvejebringe den nødvendige hjemmel.
- Erhvervsudvalget kan i forbindelse med afgivelse af betænkning fremsætte de meget enkle tekniske ændringsforslag (med tilhørende bemærkninger), som er fremsendt af os og Gentofte Kommune:
 - I udbudslovens §193 indsættes efter stk. 4, som nyt stykke 5: "Der kan stilles krav om andelen af lærlinge hos virksomhederne."
 - I udbudslovens §193 indsættes som nyt stykke 7: "Erhvervsministeren fastsætter nærmere regler om, hvilke kontrakter, der ikke har klar grænseoverskridende interesse."
 - I tilbudslovens §2 indsættes et nyt stykke 4: "Der kan stilles krav om andelen af lærlinge hos virksomhederne."
- Erhvervsudvalget kan beslutte at indhente erhvervsministerens bekræftelse på, at den ordning, som Gentofte Kommune og Region Hovedstaden har foreslået, lovligt kan gennemføres af kommuner og regioner.